

Умире ли савест човечанства

Аутор: Антоније Ђурић, Број 936, Рубрика Поводи

Што ћутиш, ћутиш, Србине тужни? Подигни чело, погледај смело, слава те зове на оно тужно Косово поље...

Написана пре више од једног века, још у доба Обреновића, ова тугованка племенитог Словенца Даворина Јенка као да је данас упућена Србима. Што ћутиш... ћутиш, Србине тужни!

Одавно нема Даворина Јенка, а нема више ни оних славом овенчаних хорова чији су громки гласови допирали до слуха српске нације. Затурила се, у овој тмини, и химна Богу правде - певају је, увек уз стрепњу, још само поједини црквени хорови...

Нема више никога ко би поновио заповест врховног команданта српске војске, краља Александра Крађорђевића: „Срби, свом снагом браните своје огњиште и српско племе!“

Нема ни пуковника Михаиловића, који је у судбоносном времену у првим данима немачке окупације, одаслао поруку свету: „Не признајемо капитулацију!“

Ни легендарни мајор Драгутин Гавриловић нема двојника, нема наследника који би усред крвавог разбојништва поновио његову заповест: „Тачно у три часа непријатељ се мора разбити вашим силним јуришем, разнети вашим бомбама и бајонетима! Образ Београда, наше престонице, мора да остане светао! Јунаци, Врховна команда избрисала је наш пук из свог бројног стања, наш пук је жртвован за част Београда и отаџбине. Ви немате више да бринете за своје животе - они више не постоје. Зато, напред у славу! У јуриш! За краља и отаџбину! Живео краљ! Живео Београд!“

Нема ни пуковника Миливоја Стојановића, команданта Гвозденог пешадијског пука Моравске дивизије, који се на ватреном положају први сусрео са казненом експедицијом коју је предводио бечки генерал Оскар Поћорек. И пише царски генерал српском пуковнику, и тражи да уклони своје војнике како не би узалуд проливали своју крв, јер ће он, надмени аустроугарски војсковођа, за три дана умарширати у српску престоницу. А пуковник Стојановић по истом емисару овако отписује: „Поћорече, царски већиле / душа ми је од Косова стара / тврдо срце у горскога вука / командант сам гвозденога пука / не бојим се цара ни ћесара!“

Поћорекова казнена експедиција кажњена је тако што је стрмоглавце бачена у Дрину.

После невиђеног пораза, из бечких највиших кругова препоручено је Поћореку да би најбоље било да изврши самоубиство. На то је он овако узвратио: „Хоћу, убићу се, али ћу се убити тек онда када који други аустријски генерал победи српску војску!“

Тако су наши очеви и дедови бранили своју слободу и своју независну државу.

Нема ни Василије Вукотић, кћерке сердара Јанка Вукотића, која на Мојковцу, држећи чврсто пушку уз раме, овако шапуће: „Еј, моја мала, моја велика Црна

Горо! Велика си и величанствена у овом часу тог боја, на овај велики празник, на овај свети дан, пун страве и ужаса. Сва си у пламену, Црна Горо, гориш и нестајеш... Еј, Црна Горо, племе ти љубим, образ ти љубим, кршеве твоје љубим, не дај се! Нека Шваба памти овај дан, овај православни Божић, овај мраз, снег обојен и његовом крвљу, нека упамти ово српско племе на чију је земљу пошао!“

Нема ни Патријарха српског Гаврила Дожића, који у судбоносним мартовским данима 1941. године упути поруку свеколиком Српству: „Драга моја духовна децо, понизимо се пред Богом, а узвисимо се пред људима. Ако је дошло време умирања, умримо часно бранећи све хришћанске светиње као милиони верника пре нас!“

Ова беседа преко Радио Београда и отпор претећем фашистичком насиљу одвешће и патријарха Дожића и владика Николаја Велимировића у злогласни логор Дахау.

Све око Србије данас пенуша, ври, кључа, але и вране на српско племе, а у Србији - мук.

Што ћутиш, ћутиш, Србине тужни?

Окружен тим муком, и загледан у преплашена лица, честити српски прота Војислав Билбија, који Богу и роду српском служи у Холандији, и који, кад год узмогне, долази у отаџбину, али никада празних руку, упитао се: има ли Срба у Србији? Неко је забринутом проти дошапнуо да Срба има, али да се вешто крију!

Крију ли се Срби у Србији?

Крију ли се Срби у свету?

Кажу да нас у отачаству има нешто мало више од осам милиона и да нас у свету, на свим континентима, има између три и четири милиона. Нема мора које расути Срби нису залили својим сузама и нема земље коју нису потрусили својим костима. Наша су гробља највећа, наш бол је најдубљи, Србе и данас прогоне са својих огњишта.

Што ћутиш, ћутиш, Србине тужни?

А Срби у овом судбоносном времену стварно ћуте. Ћуте у Чикагу - тамо их је, кажу, највише; ћуте у Сиднеју и Мелбурну, не оглашавају се у Бечу и Паризу, не јављају се у Бриселу и Женеви, у Јоханесбургу и на Новом Зеланду, умукли Срби у Лондону и Берлину...

Да имам моћ, позвао бих Србе широм света да бране своје достојанство и посведоче оданост отаџбини. Рекао бих: Срби, ма где живели, изађите на улице, на тргове, зауставите саобраћај, ухватите неког пролазника за руку, додирните му раме, загрлите га братски и упитајте: умире ли савест човечанства? Може ли

свет да буде спокојан, да гледа како један мали народ прогоне, убијају, отимају његову земљу? И то усред цивилизоване и демократске Европе!

Замислите, за тренутак, када би, рецимо, у Француској оних пет милиона дошљака из арапских земаља почело да истерује своје домаћине из њихових домова, да силују њихове кћери, да пале њихова поља, да руше њихове храмове, да отимају њихову имовину. Замислите када би дошљаци заузели пола Париза или неку област у Француској, прогласили себе већинским народом и на туђој земљи створили неку своју независну државу! Било је ових дана жестоких притужби полиције и дошљака, било је паљења кућа и аутомобила, насртаја на француске грађане, али је полиција, на општу радост демократских земаља, све брзо смирила хапшењем и увођењем полицијског часа у крајевима у којима је избила побуна... То се на Косову и Метохији догађа читав један век: изгон Срба, убиства, рушење и паљење српских светиња. Колико год је у минулом веку Србија водила одбрамбене ратове, бранећи своју слободу и своју независну државу, толико су Шиптари били на страни њених нападача и окупатора! И сада би, уз помоћ и сагласност европских и светских моћника, на српској земљи, на српским костима и на срушеним и спаљеним црквама и манастирима, да створе своју независну државу!

Узалуд ћемо тражити одговор на питање има ли ишта савесно у свету.

Што ћутиш, ћутиш, Србине тужни?

Нисте ви који сада ћутите само деца ваших мајки и очева, ви сте синови и кћери отаџбине! Чујете ли њен вапај? Видите ли плач српске нејачи којој шиптарски терористи побише очеве и мајке? Видите ли мајке и очеве са црном марамом на глави и црним флором око рукава? Видите ли мрак у коме живе, лимене контејнере без струје, видите ли српску децу без хлеба и са страхом у очима? Видите ли срчане српске монахе како вапију за Божјом правдом на згариштима својих светиња, па и оних увршћених у сам врх светске културне баштине? Питајте свет: јесу ли јад и чемер, беда и глад, изгон, заседе и потере нови симболи слободе и демократије којима се дичи Европа на почетку трећег миленијума? Подсећам вас на једну кратку, али веома потресну причу из моје књиге За част отаџбине. Настала је на Солунском фронту, а дуго су је причали француски, британски и грчки официри. Увелико се говорило о синовима генерала Павла Бошковића, резервним официрима који су у многим бојевима посведочили јунаштво и частан однос према својим војницима. Али, у једној љутој бици оба генералова сина истовремено задобише тешке ране, па се нађоше у савезничкој болници, у којој је било на стотине српских и француских рањеника. Кад је чуо за њих, један француски лекар изразио је чуђење: зар су и генералски синови у првој борбеној линији? Зар и они тако гину? Српски рањени сељак из Шумадије, покуша да му то овако објасни: „Видиш, господине докторе, сви ми имамо различите очеве, али имамо само једну мајку - отаџбину. Ето, за ту мајку гинемо сви без разлике.“

Отаџбина вас не позива у рат - зна Србија да је рат највеће људско проклетство, не позива вас да демонстрирате против народа земаља у којима живите; изразите им благодарност на гостопримству; отаџбина вас позива да не ћутите. Огласите се у новинама, на телевизији, на трговима и улицама. Кажите сваком човеку да ми нисмо племе варвара, нисмо распојасана руља која отима туђе.

Ми смо витешки народ који је од памтивека своју врхунску етику уграђивао у морални кодекс човечанства, у свеопште вредности слободе и демократије. Никад Срби нису своју срећу заснивали на несрећи било ког народа и појединца. Ни Срби, бранећи своју слободу и своју независну државу, нису прелазили туђе границе.

Нисмо ми измислили гиљотину, нисмо ми изазвали грађански рат у Америци који је трајао шест година и у коме је пало шест стотина хиљада америчких глава; нисмо ми имали концентрационе логоре и нисмо ми пројектовали крематоријуме за спаљивање живих људи.

Пружите свету доказе наше племенитости и благодарности - и на зло и на добро добрим смо узвраћали.

Кажите свету да смо једини народ на земљиној кугли који је другом народу подигао споменик - подсетите их на онај величанствени споменик захвалности француској нацији на Калемегдану у Београду.

Кажите им да смо једини народ на свету коме је непријатељ подигао споменик - покажите им споменик који је чувени немачки војсковођа, фелдмаршал Макензен, у Кошутњаку подигао браниоцима српске престонице. Кажите им да је Београд одликован орденом француске Легије части и Карађорђевоом звездом с мачевима. Легију части уручио је српској престоници лично француски маршал Франше Д'Епере.

Кажите свету да оба ова ордена носи и мученички град Шабац који је у оба светска рата био први на удару аустроугарске и немачке оружане силе.

Једини смо народ на свету коме је један странац, племенити Швајцарац, доктор Арчибалд Рајс, криминолог светске репутације, завештао своје срце: оставио је аманет да се, после смрти, његово срце извади и похрани у малој српској капели на врху Кајмакчалана, где почивају кости српских ратника с којима је делио зло и добро. Изједначени у племенитости, изједначени у праведној борби, изједначени у незабораву.

Подсетите свет на заповест коју је поменути фелдмаршал Макензен изговорио својим до зуба наоружаним трупама пред напад на Краљевину Србију: „Ви не полазите ни на италијански, ни на руски, ни на француски фронт. Ви полазите у борбу против једног новог непријатеља, опасног, жилавог, храброг и оштрог. Ви полазите на српски фронт и на Србију, а Срби су народ који изнад свега воли слободу и који се бори и жртвује до последњег. Пазите да вам овај мали народ не помрачи славу и не компромитује досадашње успехе славне немачке армије.“

Подсетите свет и на тадашњу заповест врховног команданта српске војске регента Александра Карађорђевића: „Јунаци! Окрвављене наше реке, Сава и Дунав, сведоци су ваше неограничене љубави према отаџбини, вашег самопрегора, ваших нових херојских подвига. Отаџбина је поносита и сигурна кад јој на бранику стојите ви, њени толико пута опробани ратници. Ви сте витешки дочекали непријатеља. Ви сте га зауставили на прагу отаџбине. Пребаците га преко крвавих река, које је пошао да пређе, и покажите му да је

земља Србинова огањ који сажиже непријатеља, а нашим великим савезницима да је огањ који загрева топло и искрено друга и пријатеља.“

Продирући дубље у само срце Србије, Макензен је у долини Мораве упитао своје генерале знају ли ко су прави суверени земље Србије. „Како не бисмо знали“, рекли су у један глас генерали, „па то је краљ Петар Први.“ На то Макензен каже: „Варате се, господо, варате се. Погледајте ове шљивике поред обале и међу њима ове беле куће. У њима живе српски сељаци. Они су прави суверени Србије. Зато је овако фанатично воле и овако јуначки бране.“

Готово у исто време, високо оцењујући етику српског војника и његову истрајност у борби за слободу, немачки цар Виљем Други рекао је: „Штета што тај мали српски народ није мој савезник!“

Такви су били наши очеви и дедови. И наше мајке.

Подсетите свет на врхунску етику племените Јевросиме, мајке Марка Краљевића, која свом сину овако саветује: „Немој, сине говорити криво, ни по бабу ни по стричевима, већ по правди Бога Истинога. Боље ти је изгубити главу, него своју огрешити душу.“

Узалуд ћете прелиставати светску историју: такав пример нећете наћи!

Подсетите свет на етику Златије Гределјевић, неписмене сељанке из Биоске, села под планином Таром, која испраћа четири сина у рат и овако им говори: „Моји синови, моји соколови, ви идете у рат да браните отаџбину. Слушајте своје стрешине, али не заборавите мајчин савет: туђе не дирајте, са мртвог ништа не узимајте, рањенима ма чије војске помозите да преболе ране, кући се не враћајте покуњена чела.“

Не заборавите учитељицу Драгу Јанковић, у чију се кућу насилно беху уселили окупаторски војници. Кад су је упитали зашто је у црнини, рекла је: „Жалим мајку Србију која ме хлебом хранила.“ А кад окупаторски официр, скидајући са зида везени грб са српском тробојком, и газећи га, рече да Србија више не постоји, она подиже грб, пољуби га и смело рече: „Варате се, господине, Србија постоји, она је жива и живеће!“

И она и њено четворо мале деце одведени су у логор.

Подсетите наше француске пријатеље на Милунку Савић, која је на својим поноситим грудима носила две француске Легије части и две Карађорђевог звезде с мачевима. Кад се, тешко рањена на Солунском фронту, обрела у француској болници у Бизерти, чувени адмирал Гепрат завапио је поред њене постеље: „Оздрави, сине, Француска те моли.“

Србија то није заборавила: и данас једна улица у Београду носи име адмирала Гепрата.

Није она крилатица „брат је мио ма које вере био“ настала у Савету Европе, никла је из душе српског народа. Пружите нашим пријатељима Французима и свету доказе о томе. У Тијеу, близу Париза, на Српском војничком гробљу, међу

хиљаду крстова, истиче се један споменик са полумесецом. Ту су Срби сахранили Есад-пашу, турског војсковођу албанског порекла. Генерала Есад-пашу Топтанија и његову армију заробила је српска војска у Балканском рату. Његова војска је, разуме се разоружана, а Есад-паши и његовим официрима дозвољено је да носе сабље. Тако је од љутог српског непријатеља, Есад-паша постао његов велики поштовалац и пријатељ. У својству министра унутрашњих послова и војске у албанској влади, Есад-паша је, у јесен 1915. године, упутио ову наредбу својим сународницима: „Чујте Арнаути и Турци, кроз Албанију пролази српска војска. Војска, као војска, тражиће од вас да купи храну. Српски војници немају другог новца сем папирне банкноте од 10 динара. Али, знајте да је она равна турској меџедији. И ко покуша да побије њену вредност, уједаће се онде где се нико не уједа!“

Не само што „Арнаути и Турци“ - како их назива Есад-паша - нису послушали свог министра, него су на сваком кораку убијали и пљачкали изнемогле српске војнике.

Есад-паша је трагично окончао свој живот: због поштовања које је указивао српском народу, убили су га у Паризу албански терористи...

На градском гробљу у Чачку постоји необичан споменик, можда јединствен у Европи: на високој пирамиди од плавог камена, на њене четири стране истакнута су четири верска симбола: православни крст, католички крст, исламски полумесец и јеврејска шестокрака звезда. Споменик је подигнут на захтев српског Удружења официра и ратника, а његовом откривању присуствовали су изасланици Француске, Енглеске, Белгије, Италије, Немачке, Бугарске, Румуније и Турске. Сви су указали почаст својим сународницима палим у ратовима на тлу Србије.

И овај камени споменик, подигнут пре више од седам деценија, речито говори да су Срби поштовали све нације и све религије.

И сада, ево, занемарујући Божју и људску правду, убијајући сопствену савест и савест човечанства, поједини моћници, умишљајући да су они, а не Бог, господари живота и смрти, приписују српском народу особине варвара! Без трунке стида и одговорности, претећи силом, све нам отвореније поручују: „Пристаните да косовско-метохијски Албанци, који су протеривањем Срба постали већина, на вашој земљи остваре своју независну државу, а ми ћемо вам поклонити улазницу за Европску унију!“ Па, збиља, ко би на то, при чистом разуму, пристао? Који би народ на свету, показујући тапије на сваку кућу, на сваку светињу, на свако парче земље, пристао на такву отимачину? И који би Србин пристао да с пасошем иде у део своје отаџбине да види Пећку патријаршију, те Дечане и свету Грачаницу, да види Богородицу Љевишку, да види своју спаљену кућу, преорано гробље својих предака, да види Призрен, негдашњу престоницу српских царева, да гледа умукла звона на српским храмовима? И којој смо ми то Европској унији потребни овако осакаћени и сломљене кичме, без очињег вида, без своје земље и својих светиња?

Што ћутиш, ћутиш, Србине тужни?

Ћутањем, кукавичлуком и удворичким понашањем нећемо изазвати самилост моћника, који туђом земљом награђују терористе, а ако одлучно и неопозиво кажемо НЕ насиљу и отимачини, изазваћемо поштовање света! Хоће ли се свет, помињући Србе, упитати: какав је то народ који ћути док му отимају комаде отаџбине?!

Срби у овом судбоносном времену углавном ћуте, мада, мора се то рећи, не ћуте неки са српским именом и презименом. Да не би реметили свој лични мир и да би сачували земаљско благо, отето од народа, показују спремност да подлегну уценама и дају више него што се тренутно тражи. Тако један несрећник поодавно уверава српски народ да су Албанци остварили свој циљ, да је Косово већ њихова независна држава. Други изјављује „да ће Србија бити модерна држава са Србима или без њих“ //, а трећи, окићен докторском титулом, открива нам „да је Космет обично парче земље!“ Само што нам не каже: „Па нећемо ваљда да се потресамо због тог обичног парчета!“ Четврти каже да се Косово може и продати.

Осим честитих и срчаних монаха и још непокланих Срба са Косова и Метохије, нико им није одговорио да Косово није парче обичне земље. Косово није долина, није ни равница, ни брежуљак на Газиместану, ни житно поље крај Лаба и Ситнице; нису ни виногради које су наши преци засадили, а руке потомака неговале; није ни костурница, ни непрегледна, нису само древне светиње, ни рудно богатство... Косово је душа Србинова, његова рана незацељена, крв његова, његова клетва и молитва, његово памћење и његова колевка у којој је свако дете са сваком капи млека из мајчиних груди примило и Свето Причешће и Свети завет: спремност умирања у борби за слободу и мржња на ропство.

Косово је непресушни духовни кладенац који преци оставише својим потомцима да их надахњују снагом и Истином, како би се, усправни и достојанствени, одржали кроз векове и како би између ропског понижења и смрти радије изабрали смрт као вечни живот, као вечно памћење.

Ето, то је за Србе Косово, а не парче обичне земље.

Срби су пет стотина двадесет три године из дана у дан у цркви, у школи, у дому и пољу, у радости и жалости, о Слави и свадби, говорили једни другима о Косову. И када, најзад, после пет векова српска војска изби на Косово, паде ничице и стаде љубити земљу праотаца својих, Косово би ослобођено, али српски војници не оскрнавише ниједну богомољу, не порушише ниједан споменик, не преораше ниједно гробље, не запалише ниједну кућу, не разорише ничије огњиште, не уцвелише ничију мајку, не силоваше ничију сестру... Они само завојевача са прадедовског огњишта протераше.

Не слави Србија пораз у Косовском боју пре шест векова, она слави НЕПОКЛЕК пред освајачком силом.

Знају Срби да сила Бога не моли. Могу нам силом отимати драгуље отачаства, могу нас осакатити, могу нас протеривати са наших огњишта, могу нас разарати бомбама, могу нас лишити и хлеба насушног, али нам никад не могу убити памћење! Знају Срби да је све пролазно и да је вечан само Бог.

Шта ће Срби урадити ако нам отму најкрстоноснији драгуљ отачаства? Хоћемо ли државне заставе спустити на пола копља? Хоћемо ли на своје куће подићи црне барјакe, хоћемо ли око руке и на реверу носити црни флор? Хоће ли Срби на овај начин изразити најдубљу жалост због трагичне смрти савести човечанства?

Знају Срби да Бог силу не воли. И да ће Његова бити последња.

Преузето из «Православља» број 936

<http://www.pravoslavlje.org.yu/>